

Izhaja vsaki četrtek ob 11. uri dopoldne. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankovana pisma ne sprejemajo.

Cena listu znaša za celo leto 4 krone, za pol leta 2 kroni. Za manjši promet za celo leto 3 krone, za pol leta K 1-50. Za Nemčijo je cena listu 5 K, za druge dežele izven Avstrije 6 K.

Rokopise sprejema uredništvo v Gorici, dvorišče sv. Hilarija št. 7.

Naročnino in naznanila sprejema upravnništvo v Gorici, Semeniška ulica št. 16. Posamezne številke se prodajajo v tobakarnah v Šolski ulici, Nunski ulici, na Josip Verdijevem tekalšču nasproti mestnemu vrtu in na Korenjskem bregu (Riva Corno) št. 14 po 8 vin.

Oglasi in poslanice se računijo po petih vrstah, in sicer: če se tiska enkrat 14 vin., dvakrat 12 vin., trikrat 10 vin. Večkrat po pogodbi.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Ivan Bajt v Gorici

Tiska „Narodna tiskarna“ (odgov. J. Marušič) v Gorici.

Liberalne veselice.

Pristni izgled veselice, kakoršnih si želijo liberalci po receptu „Soča“, je bila veselica bralnega društva v Dobravljah na Vipavskem dne 28. junija t. l. Domo-ljubna pesem, par narodnih, med katerimi ne sme manjkati tista o „ljubici“, naj bi ljudstvo navdušile k narodni zavesti. Burki „Bucek v strahu“ so se navzoči sicer smejali, pa tudi pomilovali so prireditelje, ki si upajo tako nemnost podati v razvedrilo kmečkemu ljudstvu, ki v svoji naravni priprostosti brž razsodi, kaj se spodobi in kaj ne. Nekaj kletvic je bilo burki v zabelo. Kako se je pelo in igralo, nam ni dosti mar. Burka in klaverno predstavljanje je bilo tako neslano, da je plesoželna mladina vedno zahtevala, naj se že vendar začne glavna točka veselice — ples.

To veselico je pripravilo liberalno učiteljsvo, ki je prevzelo glavne vloge v burki in je tudi skrbelo za red pri plesu. Predsednik ajdovskega uč. društva je imel slavnostni govor. Povedal je, da imajo take veselice namen zbuditi v narodu duha pok. Lavriča*, ter voditi ga k praveinu napredku. Dru-zega namena po „Sočinem“ receptu „čuvati ljudstvo pred klerikalnim vplivom“ govornik seveda ni povedal, ker premeteni nasprotnik sovražniku nikdar ne izda svojega pravega namena. Kaj takega zamore storiti le v domišljavosti pijani urednik „Soče“, katerega je Bog sklenil pogubiti, po latinskem pregovoru: „quem deus vult perdere, dementat“, t. j. kogar Bog hoče pogubiti, mu zmeša pamet.

Vendar zveze, katere imajo liberalni učitelji z voditelji liberalstva, časopije, katero berejo in podpirajo, vse njihovo delovanje ob času zadnjih volitev in pozneje nji-

* Lavriču je duh otemnel, da se je sam sebe usmrtil.

hovo nasprotstvo do duhovščine, njihovo stremljenje po voditeljstvu naroda, liberalno občinstvo, katero misli tako samostojno, kakor mu „Soča“ in „Primorec“ narekuje, ki je od blizu in daleč priromalo na veselico, vse to priča, da je bil namen te veselice in še nadaljnim, katere naj bi po želji slavnostnega govornika tej sledile, isti namen, katerega je „Soča“ v svojem deliriju izbleknila, namreč: ljudstvo čuvati pred klerikalizmom, t. j. pred vplivom katoliške duhovščine, ter je s časoma popolnoma privedi v liberalni tabor ali v brezverstvo.

Učitelji prireditelji te veselice in sodelovatelji ter podpiratelji drugih liberalnih veselic z javnimi plesi, so združeni v liberalni stanovski „Zvezi učiteljskih društev“, ki je pod vplivom slovenskega liberalnega generala dr. Tavčarja. Glasilo „Zveze“ je „Učiteljski tovariš“, kateremu je v nerazsodnem trenotku ob zadnjih državnoborskih volitvah ušla ta-le zanimiva veroizpoved: „Sam o sebi je umevno, da učiteljsvo ne more opogniti svoje glave tako črnemu srednjeveškemu nazadnjaštvu (namreč klerikalizmu ali vplivu duhovščine), zakaj naš najvišji cilj mora biti svobodna šola in svobodno učiteljsvo... Mismo trdno prepričani, da v najkrajšem času zmaga na celi črti naša narodno-napredna stranka, ki je do cela enaka svoji posestrimi na Kranjskem in ima v svojih vrstah tudi vse napredno učiteljsvo. Ta stranka je pokazala že doslej, da ima srce za učiteljski stan in je izrekla že v svojih načelih, da zahteva svobodno učiteljsvo“. Ta izpoved tako jasno spričuje zvezo učiteljev z naprednjaško protiversko stranko, da

je skrajno žaljivo za vsacega, ako mu zavezniki priznajo tako malo možgan, da mu upajo to očitno dejstvo utajiti.

Isti „Tovariš“ je večkrat že pisal, naj se krščanski nauk izloči iz šole. Vse prirojene sanjarije liberalnega učiteljsva pa razkrijejo samozavestne besede iste lista: „Prej ne boše končan boj med učiteljsvom in duhovstvom, dokler eden teh dveh stanov ne izgine raz površje zemlje“. Brrr! Tedaj ali propade učiteljsvo ali duhovščina. Liberalni učitelji so seveda prepričani, da propade duhovščina. Saj je neki učitelj v svoji nadutosti izuhtil: „Za 10 let bomo mi to, kar so sedaj farji“.

Do zdaj še niso učitelji „Zavezniki“ javno ugovarjali tej pisavi svojega lista; „Zavezi“ se tudi še niso odpovedali, kakor je to storilo pošteno istrsko učiteljsvo. Tedaj smemo po pravici trditi, da imajo učitelji, ki prirejajo veselice v nasprotstvu z duhovščino isti namen, katerega ima liberalno časopisje, namreč: izpodrediti vpliv duhovščine in ljudstvo odtujiti sv. katoliški cerkvi.

Liberalni učitelji imajo z liberalno stranko nekako tiho pogodbo, ki se da ob kratkem tako izraziti: Liberalna stranka naj nam učiteljem in šoli pomaga do popolne neodvisnosti od cerkvenega upliva in do boljših plač, mi pa bomo širili liberalna načela, prirejali bomo ljudstvu veselice, s katerimi je zvabimo v liberalstvo.

„Panes et cirences“, t. j. „kruha in veselice“ je nekdanje zahtevalo rimsko ljudstvo; mogočnjaki so se ljudstvu dobrikali, ugodili so vsem njegovim strastem, da so le nerazsodno ljudstvo pridobili za svoje sebične namene. Ljudstvo je posebno pri volitvah držalo s tistimi, ki so najbolj znali zadovoljiti njegove

strasti. Tako se je širila neznačajnost, ki je Rimljane privedla v propast.

Tako hoče tudi liberalstvo z obljubami kruha in veselice vzgojiti neznačajno ljudstvo. Urednik „Soče“ se je nekoč izrazil o pomenu veselice nekako tako-le: „Pri naših veselich se fantje nauče finese in olike, da znajo občevati z dekletji“. To je tista olika!

To oliko pomagajo širiti vzgojitelji naše mladine! Kako morejo braniti šolski mladini udeleževati se plesov, kako morejo sklepati pri okrajnih učiteljskih konferencah, naj se plesi omejujejo, ako sami prirejajo veselice s plesom? § 1. šolske postave pravi, da je naloga ljudske šole, „odrejati otroke, da bodo nravni in pobožni“. S takim delovanjem pa dosežejo učitelji ravno nasprotno, namreč razuzdanost in brezbožnost, kar je tudi v resnici sad novodobne šole, kjer vlada liberalstvo.

Zveza gospodarskih zadrug in njih revizija.

(Dalje.)

§ 4. Zavezno načelstvo ima dolžnost po § 2, odstavku 2 določenoim oblastvom imenovati zavezi pripadajoče zadruge (društva) z dokazom priznane mu pregledne oblasti, čim se je pripoznala, in nemudoma naznaniti kake nastajajoče spremembe.

§ 5. Pravica postaviti preglednika se more odtegniti zavezi:

1. Če zaveza svoje delovanje razteza na druge, ne v ustavu oznamenje stvari;
  2. če zaveza ne zadošča naloženi ji dolžnosti pregledovanja;
  3. če se je število zavezi pripadajočih zadrug ali društev zmanjšalo tako, da se od nje nikakor ni nadejati uspešnega delovanja.
- Pravico odtegne, poslušavši zavezno načelstvo, po § 2., odstavku 1 pristojno oblastvo. Da se je odtegnila pravica, to

sv. Roku, in v naših listih sem bral, da bodo to cerkvico 19. avgusta l. 1903. slovesno blagoslovili. Takrat pojde gotovo veliko tvojih znancev gor, sem si mislil, in ti pojdeš z njimi. In ker si že v vasi Krn, to je, na pol poti, stopiš potem še na Krn in dosegeš si, kar si želel. Izvrstno! Ta misel mi je imponirala.

Odslej sem v duhu vsak dan nekaj časa preživel na Krnu, Krn mi ni šel iz spomina.

Prišel je dan, ko se je bilo treba odpraviti na pot. O, vendar enkrat! Srečni trenutek, ko namerim prvi korak proti Krnu!

Pa to ne gre kar tako; če hočeš iti na visoke gore, moraš imeti zato primerno upravo, turistovsko palico, daljnogled in kaj jaz vem, še kaj. Bil sem v zadregi. Turistovske palice nisem imel, daljnogleda nisem imel, primerne ogrinjače, da se z njo zavarujem zoper krnski hlad, tudi nisem imel. Kleto stališče! Pa — čakaj! Pametna misel mi šine v glavo. Spomnim se svojega dobrega znanca Sokiča, ki ima take stvari, katere bi jaz rabil za na Krn. In grem k njemu in ga zaprosim, naj mi posodi turistovsko palico. Mož to takoj stori in pravi, ali bi ne želel tudi daljnogleda. O srečni mož, v srce mi je videl, v srcu mi je

bral, kakor v kakih debeločrkastih molitvenih bukvah! Veselo sem zagrabil za turistovsko palico in veselo sem spravil „rešpellin“. Hvaležnega srca sem se poslovil in s temi vrticami postavljam dobremu Sokiču tudi — hvaležen spomenik!

Še nečesa mi je manjkalo, namreč ogrinjače. Človek pride na Krn potán, zato je treba, da se gori dobro ogrne. Tudi je na Krnu jutraj zgodaj zelo hladno in prijetno ni, če človeka zebe. Torej — ogrinjača! Moj havelok je pretežak, da bi ga vlekel vrh Krna, treba bo dobiti kaj primernejšega. A kje? Ni mi bilo treba dolgo iskati, srečen sem bil tudi v tem. Na obisku pri meni je bil prijatelj kolesar in ta je imel nepremočljivo kratko ogrinjačo, za moj namen kakor nalašč. Vzajem mu jo in ga potem zaprosim, naj mi jo posodi. Smeje se ugoditi moji prošnji dobri prijatelj.

Zdaj sem bil opravljen z vsem, druge stvari za na pot sem si bil že prej pripravil.

Torej na pot, na Krn! Srce mi je bilo hitreje, prsa so se mi dvigala močneje, oči so mi žarele jasneje. Na Krn!

S klanca sem nameril svoje korake čez kobariški trg, krepko sem zabijal palico v tla — najnovejši slovenski tu-

rist! O, ko bi me bil videl kak član „Slov. planinskega društva“, gotovo bi si bil štel v največjo zaslugo, da me pridobi za to društvo! A hvala Bogu, ni me videl nobeden!

Pa kaj se zamujam s takimi sanjavi mislimi! Dalje, na Krn! Kako zdravo je, da se človek shodi, da se pretegne, zares, zdrava je pametna turistika!

Mimogrede sem se bil oglasil v Kobaridu še „pri Nemcu“. Tam ima svoje prostore „Slov. kat. podporno in izobraževalno društvo“, tam se shajajo možje katoliško-narodnih načel. Pa je tudi gostilničar „Blaž“ tako izvrstna duša, da je vredno, da se oglasiš pri njem. Tam sem se bil torej ustavil, in glej, koleselj sem zagledal na dvorišču! Pelji se! ta misel mi treščí v glavo, in hitro naročim voz do Smasti. Brrr! To smo ga pihnil! Spremljal me je znanec z Vipavskega. Konjič je dirjal, jaz sem držal turistovsko palico visoko na vozu zabodeno v tla, in ogrinjača je v zraku za hrbtom flafotala in daljnogled mi je na prsih cingljal. Marsikdo je ob poti obstal in zijal, marsikdo se je veselohudobno smejal. A jaz sem dirjal dalje proti Krnu na vozu — najnovejši slovenski turist!

(Dalje prihodnjič.)

LISTEK. Moja hoja na Krn.

(Piše turist Vožirad.)
Bila je tudi ena mojih želj, da bi enkrat stopil sivemu Krnu na glavo. Kako se je mogla ta želja v meni sploh roditi, to ni šlo marsikateremu mojih znancev v glavo; no, in tega tudi jaz sam prav za prav ne umem. Pa bilo je tako, sklenil sem, da grem na Krn.
Stanoval sem v Kobaridu na klanecu. Odtod sem proti večeru večkrat zahajal na sprehod proti Iderskemu in tukaj s ceste sem se oziral proti slovenskemu velikanu Krnu. Večkrat je bil v megle zavit, globoko čez ušesa je imel potegneno svojo sivo kapo, in takrat mi ni dopadal, četudi bi kdo trdil, da izgleda tako še bolj častljivo. V duhu sem si večkrat predstavljal, kako stojim vrh Krna in se oziram na okrog po lepi slovenski zemlji. In očaran po njenem krasu sem že dvigal svojo roko, da blagoslovim to lepo svojo slovensko domovino.
A to so bile le sanje, in te sanje je bilo treba enkrat uresničiti.
Na Krn, na Krn!
Ponudila se mi je lepa prilika, da zadostim svoji srčni želji po Krnu. V vasi Krn so bili sezidali cerkvico na čast

je uradoma priznati v prav tistem paragrafu, odstavku 2 ozamenjenim oblastvom.

§ 6. Preglednik, ki se izkaže kakor gre, ima na postavi § 1 pravico, kolikor to zahteva namen njegove postave, stopiti v opravilne in obratne prostore, v pogledati v knjige in liste, od organov in naokojemnikov zadruga (društva) zahtevati povedbe in pojasnila ter preiskati zalogo blagajnice kakor tudi zalogo efektov, dolžnih listin in blaga.

Zahtevane povedbe in pojasnila naj oni, od katerih se terjajo, dajo brez pomude natanko in reznično.

Ako je kak nadzorni svet, treba ga je privzeti k pregledu.

§ 7. Preglednik naj pregledno poroči podu zadrufnemu (društenemu) načelstvu ter izvršeni pregled nemudoma naznani s § 2. odstavkom 2. določenemu oblastvu.

Ako je preglednika postavila kaka zaveza, poroča se potom zaveznega načelstva, katero naj preskusi poročilo ter podatek svoje preskušnje priloži poročilu.

Kako sestavljati pregledna poročila, o tem se ulegnejo izdati splošna navodila ukazoma.

§ 8. Zadrufno (društeno) načelstvo naj tako, ko je prijelo pregledno poročilo, ako je kak nadzorni svet, v skupni seji z njim, sklepa o poročilu in pregledno poročilo o sklicu prvega prihodnjega velikega zbora napove za predmet sklepanja.

V velikem zboru je poročilo preglednikovo s kakimi opomnjami, ki jih je pridalo zavezno načelstvo, prebrati z vso njegovo vsebino. Pri tem naj nadzorni svet in, če ni nadzornega sveta, načelstvo izreče svoje mnenje o podatku pregleda.

§ 9. Ako se o pregledu pokaže, da se ni ravnalo vse po zakonitih ali ustavnih določilih, in ako se v roku, ki ga je on primerno določil, ne izkaže pregledniku, da so se odpravili ugotovljeni nedostatki, naj preglednik, ako ga je postavila kaka zaveza potom zaveznega načelstva, drugače pa naravnost prepis svojega preglednega poročila s kakimi potrebnimi pojasnili predloži s § 2. odstavkom 2. določenemu oblastvu.

(Dalje pride.)

Politični pregled.

Deželni zbori se skličejo večinoma meseca septembra, in sicer se pričakuje, da začnejo svoje zasedanje: 10. sept. deželni zbor v Solnogradu, Predarelskem in Bukovini, 14. sept. v Dol. Avstriji, v Galiciji, na Koroškem in v Šleziji; 17. sept. oni v Gorenji Avstriji; 21. sept. ona v Moraviji in na Štajerskem; 22. oni na Kranjskem; 29. ona na Češkem in v Tirolih. Deželni zbori v Dalmaciji, Istri, Trstu in Gorici se skličejo kasneje, ker zdaj nimajo nujnih predmetov, katere bi obravnavali.

Vojaške zadeve. — Določba, s katero so prizadeti vojniki, nahajajoči se v četah skupne armade in vsled katere bodo morali oni ostati v stalni vojaški službi četudi končajo s 30. sept. t. l. svoje triletno službovanje, se prav nič ne dotika deželnih brambovcv. Deželna bramba je namreč za to državno polovico posebna stvar, kakor so posebna stvar za Ogrje honvedi. Kakor razpolagajo Ogrje po svoji volji gledé honvedov, tako razpolaga tudi naš dr. zbor po svoji volji gledé domobrancel. Tedaj kontingentni zakon gledé domobrantskih novincev, je bil v našem dr. zboru sprejet in dobil je tudi Najvišje potrjenje ter postal popolnoma ugoden za izvršbo. Zato pa so poklicani s 6 okt. t. l. vsi domobrantski novinci v vojaško službo, kakor bodo tudi koncem septembra izpuščeni iz nje vsi oni domobranci, ki končajo s 30. sept. svojo službo. Seve, da je to zopet jako čudno, ako se pomisli, da bi se moralo s honvedmi istakopostupati, kakor se postopa z našimi domobranci.

Kar se pa tiče vojaških novincev, ki so bili to leto vzeti v vojake in so pridelnjeni skupni armadi, in bi imeli nastopiti v oktobru svojo vojaško službo, dobila so vsa politična oblastva naloga, da naznanijo prebivalstvu z javnimi oglasi, da se letošnjih novincev v mesecu oktobru ne pokliče v vojaško službo kakor je bila do sedaj vsako leto navada. Novincem pa, ki bi hoteli proste volje nastopiti vojaško službo je to dovoljeno. Pa ne samo to. Izpustilo bi se tudi namreč iz vojaške službe toliko vojakov, ki dokončajo dne 30. sept. svojo triletno službo, kolikor novincev bi prostoovoljno nastopilo vojaško službo.

Shod drž. in dež. posl. čeških. — Kakor „Sl. Nar.“ poroča, bilo je pretekli petek zvečer v Pragi posvetovanje vseh mladočeških državnih in deželnih poslancev. Pri ti priliki je imel dr. Pacak, načelnik mladočeškega kluba, velik političen govor o položaju, zlasti z ozirom na dogodke v Ogrski. Temelji centralizma in dualizma, je rekel govornik, pokajo v svojem ogrođu. Prišel je odločilen čas, da se spremeni po federalističnem in avtonomističnem načelu državna oblika, katera je zagotavljala prevlado Nemcem v tej, Madjarom v oni državni polovici. Nastopila je za državo usodepolna kriza; povzročile pa so jo one stranke same, ki so preje ustvarile dualistično državno obliko. Država se bode morala preustrojiti po principu popolne narodne enakopravnosti. Ogrska stremi po popolni samostojnosti in so njene nacionalne zahteve v vojski samo pretveza v to. Navzlic temu se morajo te težnje spremljati s simpatijami, ker stremijo za tem, da se izvjujejo upravičene jezikovne pravice. Tudi na Avstrijskem se mora izvesti zakonito zajamčena enakopravnost v civilnem, kakor vojaškem življenju. Zato bi bilo neumestno, da bi podpirali Nemce v boju proti madjarskim zahtevam; nastopiti pa je treba takisto proti enostranskim ogrskim postulatam. Presešdi na avstrijske politične odnose, je nadaljeval dr. Pacak: Ne dolgo tega se je še obče smatralo, da je češko-nemška sprava mogoča. Razmere so sedaj pokazale baš nasprotno. Dokler se bo ravnalo po principu, da se nobena čeških kulturnih zahtev ne izpolni brez dovoljenja s strani Nemcev, je vsaka sprava nemogoča. To pa je zakrivil v prvi vrsti dr. Körber, ki se ravnava po tem principu. Čehi so od vlade zahtevali izpolnitev najminimalnejših postulatov: notranji uradni jezik, vseučilišča v Brnu in odpravo Kindingerjevih naredb. Vlada je raje onemogočila parlament, nego da bi jih izpolnila. V zadnjem času je prevladala v vladnih krogih Čehom toli sovražna tendenca, da je bil dr. Rezek primoran iz narodnih motivov odstopiti. Sovražno nastopanje vlade izziva k ostri, brezobzirni taktiki. Z vlado, ki se je izkazala nezmožno vladati v naši mnogojezični državi, se mora korenito obračunati. Ta obračun o ministrstvu Körberjevem pa je že gotov. Z vsvo vztrajnostjo je treba delovati na to, da se združijo v močno falango vse federalistične in avtonomistične stranke, da v sedanjem ugodnem momentu izvjujejo preustrojitev države v federalističnem smislu. V to svrho pa je treba, da se zjedinijo tudi vse češke stranke.

Tudi dr. Herold je govoril o položaju in sicer priložno v istem smislu, kakor dr. Pacak. Avstrijski centralizem, ki se je z uvedbo dualizma hotel vzdržati na površju, je ob robu propada. Svetovno stališče avstro-ogrške države je omajano, ne vsled zvanjanih dogodkov, ampak radi zamotanih notranjih razmer. Radi nemške obstrukcije je zavladala v Cislitaniji popolna desorganizacija v državnem in javnem življenju. Pa tudi za ogrske razmere je nastopil kritičen moment. Težišče vsega pa se nahaja v obsegu narodnostnih zahtev, ampak v tem, da se čuti ogrska opozicija močno dovolj, da itak slabo zvezo s Cislitansko popolnoma pretrga. Dogodki na Hrvatskem so znak, da so ogrski državni polovici skrajno nezdrave razmere in da so Slovani z obstoječim vladnim sistemom silno nezadovoljni. V očigled teh kriz je država do cela nesposobna, da bi igrala v iztočnem vprašanju ono ulogo, ki bi jo sicer lahko. Protislovenska politika ne more pridobiti državi simpatij balkanskih slovanskih narodov, od katerih je odvisna cela bodočnost avstrijske gospodarske politike v orijentu. Dunajska vlada pa tega ne uvideva in tira naprej svojo protidrufno, nemško politiko. Z ozirom na to ne pojdejo češki poslanci v boj proti Ogrom za vlado in za Nemce. Nasprotno, prav sedaj se mora konstatirati, da so Čehi že tirjali izvršitev takih postulatov, za katere se sedaj bojijo Ogrje. Tudi Čehi morajo zahtevati, da ne bode armada sistematično uničevala narodne individualnosti posameznikov, tirjati se mora češčina kot polkovni jezik pri čeških polkih, da se uvede v vojaška vzgojevališča češki jezik in da se gojenci vojaških zavodov poučujejo v svojem maternem jeziku. Takisto se mora delovati na to, da se češki častniki premeste k češkemu polkom in da se bo tudi pri vojaških kazenskih razpravah obravnavalo v jeziku obtoženčevem; končno pa se mora tudi zahtevati, da se ohrani značaj prvotno po kraljevih in deželah orga-

nizirane deželne brambe in črne vojske, ter da se v tem smislu uredi tudi vprašanje glede vojaških zastav in znamenj. Odločitev vlade, da se radi nenormalnih razmer na Ogrskem pridruže vojaki tretjeletniki preko 1. oktobra pod zastavo, je imenoval dr. Herold predržno kršitev zakonov, skrajno nepravilnost in brutalno oškodovanje gospodarskih interesov, kar mora izzvati najskrajnejši odpor. Kakor Pacak pozivljal je tudi Herold vse češke stranke, da se združijo v enotno bojno falango, da ne zaloti odločilen moment češkega naroda nepripravljenega spretno izrabiti dan. položaj.

Ogrska kriza. — Cesar biva zopet v Pešti, da napravi red. A razmere so tako zamotane, stranke tako slepe, da kriza tudi še tateden ne bode končana.

Mogoče je le to, da vladar poveri vlado min. predsedniku, ki pač nekoliko ustreže madjarskim šovinistvom, toda krize končno ne reši. Niti grof Khuen ne ve, kaj misli vladar ukreniti. Doslej javno mnenje po večini še vedno soglašša s tem, da bi mogel bivši ministerski predsednik dr. Wekerle še najpreje pomiriti opozicijo. Vprašanje je le, ali opozicija opusti obstrukcijo. To pa je ravno ona točka, o kateri se suče vsa kriza. To je pač že danes gotovo, da sedaj noben ogrski državnik popolnoma ne reši državne krize, ker kamen je izpaščen in le izvanredna sredstva morejo preprečiti večjo katastrofo.

Bolgarski knez Ferdinand se je konečno vendarle vrnil v Bolgarijo. Ali obnaša se je pri svojem povratku kakor se obnaša maček okolo skledé vroče kaše. Prišel je namreč v Bolgarijo na skrivaj in po ovinkih, a vrnil se ni v Sofijo, marveč podal se je na svoj grad Euxinograd, ker se boji, da bi v Sofiji ne bila varna njegova koža. Knez Ferdinand pa bi še zdaj ne bil prišel v Bolgarijo, da se mu ni predstavila Murany na Ogrskem deputacija bolgarskih prvakov, ki mu je povedala na uho, da ga Bolgari prekličejo, ako se ne vrne v Bolgarijo. Tudi temu prizivu se je knez Ferdinand šele potem odzval, ko je družinski svet sklenil, da se vrne knez v Bolgarijo pa brez otrok. Položaj na Bolgarskem je danes tako kritičen, da se ne bode nič čuditi, ako nam prinesejo že najbližji dnevi vesti o izvanrednih dogodkih, ki so se dogodili v Bolgariji.

Nova zarota srbskih častnikov. — Nad 1000 srbskih častnikov vseh srbskih garnizij se je zarotilo, da maščuje umor kralja Aleksandra. Zadnje dni so imeli pri umoru neudeleženi častniki večkratne pogovore, kako bi nastopili proti onim 70 častnikom, ki so bili pri umoru udeleženi. Sklenili so od kralja Petra, ki je sedaj v Nišu, zahtevati, da kaznuje morilce. En del častnikov je zahteval umirovljenje zarotnikov, drugi del pa je zahteval, naj se zarotnike kaznuje kot navadne zločince. Častniki so sklenili, ako kralj njihovi zahtevi ne ugoti, izstopiti iz armade, kar bi bilo za Srbijo v sedanjem trenutku jako kritično.

Vlada je izvedela za sestanke častnikov ter je v Nišu aretirala 38 častnikov.

Kralj Peter išče potov, da bi konflikt s častniki na miren in dobrohoten način izravnal. V garnizijah je mnogo vrišča. Gotovo je sedaj, da je velika večina častnikov nastopila proti morilcem kralja Aleksandra. Aretacije častnikov se radi tega ne nadaljujejo. Z aretiranci v Nišu popolnoma soglašša divizionar Janković, zato se z aretiranimi častniki jako obzirno postopa. Nekateri imajo samo hišni zapor.

Vstaja na Balkanu. — Vesti o vojni so vedno številnejše in niso več temne in nedoločne, ampak postajajo vedno verjetnejše in imajo vedno več podlage.

Vest o ultimatumu sicer ni resnična, a vkljub temu je položaj med Bolgarijo in Turčijo vedno bolj napet.

Poročilo, da se zbirajo v Evksinogradu bolgarski ministri k posvetovanjem pod kneževim predsedstvom, označuje morda še najbolj nevarni položaj na Balkanu. Olicijelne besede, ki jih je sultan govoril cerkvenim zastopnikom, donijo sicer lepo. Toda kaj so sultanove besede napram krvoločnim dejanjem njegovih bašibozukov in proti, z neizprosno konsekvenco borečim se, Macedoncem!

Iz Sofije se poroča: „Dobro poučeni krogi smatrajo napoved vojne od kate-rekoli strani za izključeno; priznavajo pa, da se bodo puške same sprožile vsled preganjanja čet od turške strani ob bol-

garski meji, in da se je bati hudih spopadov.

Olicijelni organ bolgarske vlade priobčuje senzacionalno vest, da obstoji med Rusijo in Bolgarijo zveza, ki sta jo podpisala Danew in Paprikow. List trdi, da ima prepis od dotične pogodbe. Vse-bino pogodbe označuje list z zagotovitom, da bi Bolgarija v vojni s Turčijo ne ostala sama.

Dopisi.

Dornberg. — Dne 30. avg. je bila tukaj veselica liberalcev v krčmi pri Albinu. Moramo reči, da se je ljudstva mnogo nabralo, tudi iz daljnih krajov, ker liberalci znajo dobro bobnati. Kako pa je bilo ljudstvo postreženo? Poljubovanja in objemanja na odru ni smelo manjkati. Beseda „far“ je bila tudi v igri, saj brez nje liberalce ne more živeti. Za pijanca se je kazal mlad vdovec, kateremu je umrla žena pred štirimi meseci. Da-li služi tuka igra ljudstvu v omiko in napredek v dobrem, naj sodi pametni in pošteni bralec; jaz od moje strani sodim, da je to v pohujšanje. Liberalizem je rodil sad po svoji naturi, on je zlo in mora zel sad roditi. — Vže pred par leti so igrali igro, s katero so ravno tako ljudstvo pohujšavali, kakor zdaj. Ko prireajo torej liberalci veselice, ne pričakuj, pošteni bralec, nič poštenega nič dobrega, temuž samo hudo in pohujšljivo. Kje so se pa učili ti igralci za to veselico. Učili so se in imeli svoje vaje v čakalnici na postaji v Dornbergu. Smo-li to biti? To naj sodijo tisti ki ukazujejo pri „Vipavski železnici“.

Zdaj pa primerimo opisano veselico liberalcev z veselico klerikalcev, katera je bila pred kratkim, pri kateri so predstavljali lufsko pastirico. Ta igra je ljudstvo vzpodbujala k dobremu, blažila srce in napeljevala k poštenemu, k svetemu življenju. Liberalna veselica pa, pri kateri so predstavljali „Deselega brata“, je napeljevala ljudstvo k nepoštenemu življenju, k pijančevanju in na opolzlo pot.

Iz Ročinja. — Da je slabo stvar težko zagovarjati, skušal je dopisnik iz Ročinja, ki je hotel v „Soči“ oprati ročinskega župana, kojega je bil malo pokreal predzadnji „Primorski list“. Otdod prihaja menda tudi zmedenost in konfu-znost, po koji se odklikuje oni dopis. Dopisnik, kateri v začetku z vso gotovostjo trdi, da je pisal v „Prim. list“ naš organist, je to na koncu dopisa že pozabil ter pozivlje, naj se dopisnik „P. l.“ šele oglasi, da ga bo župan tožil, ker mu je baje očital nepošteno dejanje. Ne, tega mu ni nikdo očital, samo povedal je, da se je žendarmarji čudno zdelo, zakaj so tatovi skrili ukradeno slamo ravno na njegovem skednju in ne kje drugod! Našega organista naj pa župan in njegov zagovornik pustita na miru. Saj sta mu povzročila zadosti škode, ker mu nista pustila zidati podrte hiše. Z raznimi občudovanja vrednimi odloki našega županstva se je zidanje tako dolgo zavláčevalo, da so že vsi ljudje glasno obsojali županovo trmo. Kar kvasi dopisnik „Soče“ o cestnem odboru, je prazno, ker vsak otrok vé, da nima cestni odbor nič opraviti pri občinskih poteh. Z enoglasnim starešinstvenim sklepom je dobil župan tako pod nos, da bi bil vsak na njegovem mestu takoj odstopil, a on jo je mirno vtaknil v žep. Za danes bodi dovolj! Ako hoče župan še kaj, mu je na razgolago Pravi liberalce*.

Otlica, 6. sept. — Naš shod (nedelja angelov varihov) je bil letos prav lep. Procesija je bila veličastna, tudi ljudje, ki morajo med službo božjo ostati zunaj cerkve, ker je v cerkvi premalo prostora za vse, so se še precej lepo zadržali, česar včasih ni bilo. A posebne hvalé je vredno nekaj drugega! Letos so bili novi pevci in nov organist; res čuditi se je, da se more mladenič — Albert Poljanc — toliko naučiti v teku nekaj mesecev. Lani harmonija še poznal ni, letos že gode nanj kakor spreten organist; lani so peli pevci še po starih „K-mol načinih“, letos so še precej dobro (dvo-glasno in enoglasno) peli iz Schweitzerjeve „Kind Jesu“-maše Kyrie in Gloria, iz Molitorjeve „S. Fid. a Sigm.“ pa druge mašne dele. Da je bilo vse prav dobro,

* Uredništvo „Primorskega Lista“ potrjuje, da dopisa iz Ročinja v predzadnjem „Pr. L.“ ni pisal g. Ivan Leban, organist. To izjavljamo na izrecno prošnjo g. I. Lebana!

se ne more trditi, kajti poln težav je in britkosti že sam začetek učenosti; toda uveren sem, da bodo drugo leto — z novimi orgljami — tudi pevci kaj lepega zapeli. Le vstrajno in z veseljem naprej!

Novice.

Romanje v Ogleju in na Sv. Goro. — Včeraj ob 6. uri zjutraj so došli slovenski romarji v starodavno stolnico sv. Mohorja v Ogleju. Sami Kranjskega jih je prišlo nad tisoč. Pridrugi so jim je tudi mnogo Primorcev. Vseh ljudi v cerkvi je bilo nad dva tisoč. V Ogleju je prišla romarjem naproti č. duhovščina. Ob 7. uri je imel v stolnici č. g. dekan Koblar govor. Potem je bila tiha sv. maša in skupno obhajilo. Ob 9. uri je imel premil knez in škof dr. Jeglič govor in potem pontifikalno sv. mašo.

Ob 4. uri popoldne so se romarji pripeljali na goriško postajo, kjer jih je sprejela deputacija, obstoječa iz mnogih duhovnikov in svetnih gospodov. V imenu deputacije je pozdravil knezoškofa prelata dr. Josip Gabrijevčič. — Romarji so se odpeljali skozi Gorico naravnost v Solkan, od koder so odkorakali na sv. Goro.

Danes ob 7. uri je imel na Sv. Gori č. g. župnik Pavlovčič govor. Ob 9. uri je govoril č. g. Janez Kalan. Nato je bila pontifikalna maša.

Ob 4. uri popoldne se Kranjci popeljejo iz goriške postaje proti Ljubljani. Med kranjskimi romarji je vladal lep red. Upamo, da so bili v naši deželi zadovoljni. Goričani smo bili ginjeni, ko smo gledali nepregledno množico pobožnega ljudstva pomikati se svojim škofom skozi mesto proti Solkanu.

Bog Te spremljaj, dobro kranjsko ljudstvo!

Cesarjev dar. — Za popravo župne cerkve sv. Antona na Lokvah je podelil presvetli cesar 200 kron.

Za slovensko sirotišče v Gorici oziroma za „kal. društvo detoljubov“ so darovali: P. n. Antonija Miljavec 1 K, Marija Markič 50 v, Angela Markič 50 v, C. M. 1 K, Karol Drašček 5 K, velika dobrotnica slovenske dece 500 K.

Za „Alojzijevišče“: J. K. 10 K, Neimenovana 5 K.

Bog plati!
Kdo bo poštni višji upravitelj v Gorici? — Poštni višji upravitelj g. Peter Augscheller je stopil po 48 letnem službovanju v stalni pokoj. Vpraša se zdaj, kdo bo njegov naslednik? Mi zahtevamo, da mora poštni višji upravitelj v Gorici znati občevati se slovenskimi strankami. To ne gre, da se za slovenske stranke kličejo poštni sluge za tolmače. Radi tega pozivljemo svoje poslance, da naj store potrebne korake, da se zabrani imenovanje kakoga človeka, ki bi ne znal slovenski. Čujemo, da se ponajoma za to mesto ljudje, ki so popolnoma nevešči slovenskemu jeziku.

Dve zlati maši. — Dne 21. t. m. bosta č. g. Franc Kodermatz, stolni kanonik in č. g. Josip Mašera, vikar v St. Mavru, obhajala petdesetletnico svojega mašništva. Zaslужnima gospodoma čestitamo iskreno! Na mnoga leta!

Dr. Aleksij Raf. Rojic se je v pondeljek vrnil z letovišča v Gorico.

Vipavska železnica. — V torek je moralo v Ajdovščini več ko 50 ljudi zaostati, ker ni bilo na vlaklu prostora. Čudne razmere!

Vinogradniški shod. — Goriško vinarsko društvo, čegar delovanje se razteza na slovenski del naše dežele, priredi prihodnjo nedeljo, dne 13. t. m. ob 4. uri popoldne v Dornbergu javen shod. Razpravljalo se bo na njem o kupčiji z vipavskim vinom, o pripravljanju vina, o ravnanju z vinom itd. Opozarjamo na ta shod vse vipavske kmetovalce ter jih vabimo, da se ga v polnem številu vdeleže.

Furlanska procesija na sv. Goro. — V nedeljo priredi kat. ital. delavsko društvo v Gorici procesijo na sv. Goro. Udeležili se je bodo Furlani iz cele Furlanije.

Vojaštvo se je v pondeljek ob 3. pop. vrnilo z velikih vaj v Gorico.

Zastava Gorice odlikovana v Italiji. — Iz Vidma sporočajo iz italijanskega vira se to-le malenkost: „Gorica ni pozdravila našega kralja le z ogromno udeležbo nad 800 oseb in s šopkom cvetja, marveč tudi s svojo zastavo, katero so nosili goriški mladeniči.

Ko so nesli to zastavo na Piazza Umberto I. mimo kraljeve dvojice, jo je prva zapazila kraljica, ki se je prijazno nasmejala ter opozorila na njo tudi kralja. Ta se je takoj obrnil proti nji ter ji salutoval. „Evviva Italia! evviva il Re!“ se je mogočno odzvalo iz vrste vrlih goriških mladeničev.

Čuden glas goriškim Slovincem iz Italije. Goriški Slovinci so prejeli naslednje pismo iz Italije in sicer iz laške roke: „Našega kralja in mila kraljice Jelene je navdušeno pozdravilo nad 20.000 irredentov. Toda storili so svojo dolžnost tudi beneški Slovinci, kar je naredilo v dvornih krogih jako velik vtis. Trba vedeti, da na kraljevem dvoru se govori tudi slovenski-srbski, kar razume tudi vsak Slovenec. Tože nego Sicilijaneč in Lombardeec književno toskaustičino. Danes je prišlo v Italiji v modo — vse, kar je slovenskega, ker le v prijateljstvu s slovenskim svetom iščemo bodočo srečo mlade Italije. — Zakaj tega ne razumete goriški Slovinci? Zakaj Vas ni bilo v Videm, da bi bili vredno pozdravili kraljico, ki Vas ljubi, je Vaše krvi, kakor ni nobena druga? Vaša deputacija bi bila odlikovana, Vaš šopek cvetja bi dišil kot četrti voz naše mile Jelene, in Vaš poset bi bil najvišjega pomena!“

„Centralna posojilnica“ v Gorici je imela letos do 31. avgusta prometa K 1.860.582-19. Hranilnih vlog se je letos vložilo K 289.578-18, dvignilo pa K 195.887-39 in znaša stanje hranilnih vlog dne 31. avgusta 1903. K 771.146-86, torej za K 93.690-79 več nego z dnem 31. decembra 1902. Posojil se je dalo K 82.674-23, vrnilo pa K 33.586-51 in znaša stanje posojil dne 31. avgusta 1903. K 683.365-10, torej za K 49.137-72 več nego dne 31. decembra 1902. Sprejemki v tekočem računu so znašali K 580.568-18, izdatki pa K 646.529-19, in je znašal promet v tekočem računu K 1.227.097-87, aktivno stanje tekočega računa pa K 178.278-01, torej za K 76.494-30 več nego koncem prošlega upravnega leta.

Razstava cerkvenih oblačil bo od 19. t. m. do 25. v ulici Barzellini št. 2. Toliko na znanje č. duhovščini.

Utopil se je dne 8. t. m. v Vipavi opekar Andrej Gregorič iz Prvačine.

Razstava goveje žilvine v Komnu, ki je bila prošlo nedeljo, pokazala je, da se nahaja živinoreja na Krasu še na nizki stopinji. Prignano je bilo na razstavo okoli 150 glav živine, katere so pa pripadale več nego desetim jasmam. Unterwaldenskega plemena, katero se širi tod že nad 20 let, videti je bilo primeroma še prav malo. Pokazalo se je torej, da morajo odločilni faktorji ubrati drugo pot, nego so jo hodili do sedaj. Vzlasti morajo skrbeti za dovoljno število dobrih plemenskih bikov, kateri se tod jako pogrešajo. — Razstave so se udeležili tudi nekateri italijanski gospodje odborniki kmetijske družbe ter so se na lasne oči prepirčali, kako so zanemarjali do sedaj ta okraj. Na banketu, ki je bil popoldne, zbralo se je okoli 60 gospodov. Jako krasno je govoril č. kr. okr. glavar sezanski g. Rebek, kateri je napisal ob zaključku govora navzočim gostom.

Volitve v občinsko starešinstvo v Sovodnjah. — Volitve v občinsko starešinstvo so se vršile v četrtek. Zmagala je na celi črti protizupanova stranka. V prvem razredu so nasprotniki kar vrgli puško v koruzo ter zbežali kakor kofra. Župan je zbežal z volišč in še volitev ni hotel voditi, ampak je prepustil nemu podžupanu, da je iste vodil. Kislo gozduje, kaj, g. župan? Nasprotniki so uložili nek utok, ki pa ne bo imel nobenega vpeha, ako niso pošteno nafsrbali politično oblast.

Ziveli vrli Sovodnjaci, Rubinjci, Pečani in Gaberci, le po tej poti dalje, ker je edino prava.

Iz Devina nam pišejo: Še se govori o groznom zločinu v Slesjanu, kjer je neki Blažina iz Mavinj zabodel nož 6 cm globoko pod srce krčmarju Legišu iz Slesjana, ki je branil svojega brata v tepežu. Nesrečnega življenje visi na nitki.

Zdaj že zopet druga nesreča. Stari mož Batiston iz Devina je šel v torek na praznik M. B. na božjo pot v Videm. Zvečer ob 7. uri se vrne, stopi iz vlaka in komaj vlak zapiska, hoče iti čez drugi tir proti vratom, pa v tem hipu pridrdra lokomotiva proti Tržiču, ki ga podere na tla in drsa kakih 100 m naprej. Ko se ustavi lokomotiva najdejo nesrečnega moža z razmesarjeno glavo in zlomljeno

nogo! Njegova božja pot je bila zadnja v tem življenju! Nadeljeval je svojo božjo pot ne na dom, ampak v večnost, kjer naj bi mu M. B. sprosil večno veselje!

Obolel je četrtošolec Janko Gruđen iz G. Trebuše (Vojsko), ker je neprevidno pil vodo iz studenca ob potu. Bog daj zdravje vrlemu odličnjaku!

Na trnovski planoti preti suša jesenskim pridelkom, kateri že itak niso obili. Primanjkuje že vode; sicer pa pričakujemo boljše bodočnosti gledé vode, ker je sl. županstvo trnovsko že iskalo prostor za nov vodnjak na Lokvah.

Izpod Krna. — (Zahvala). Cerkvneni odbor sv. Roka na Brdu v Krnu izraža srčno zahvalo vsem udeležencem na dan blagosloavljanja cerkve sv. Roka v Krnu. Posebno zahvalo izrekamo prečastiti duhovščini, ki je v takem številu prihitela v naš visoki Krn, v prvi vrsti č. g. frančiškani iz Gorice in č. g. kuratu libušenskemu za trud in za pomoč. Bog plati! F. Sivec, Mat. Rutar, Miha Gregorič, Janez Sivec. Jože Rutar.

Uspeh Gabrščkovih ovadb. — Kakor znano, vložil je A. Gabršček svoječasno ovadbo na č. k. okrožno sodnijo, s katero je zahteval naj sodnija kaznuje z globo člane načelstva in nadzorstva „Krojaške zadrage“, ker niso pravočasno sklicali občnega zbora. Ko je bil že občni zbor razpisan, dostavil se je odboru odlok, glasom katerega so bili načelniki in nadzorniki obsojeni v globo 5 kron. Proti tej globi so se omenjeni uprli in dobili v odgovor svoje vloge sledeči odlok:

C. kr. više deželno kot uročeno sodišče primorsko v Trstu o utoku načelstva „Krojaške zadrage z omejenim jastvom v Gorici“ na sklep č. kr. okrožnega sodišča goriškega dne 7. avgusta t. l. posl. št. III 83/2, katerim je bilo redovno globoj kaznovalo člane načelstva in tudi člane nadzorstva v smislu § 87 zakona dne 9. aprila 1873. leta št. 70 d. z. radi neposlušnosti propisov obseženih v § 22 odst. 3. tega zakona, — v nejavnem posvetovanju je tako-le sklenilo:

Razveljavlja se izpodbijani sklep, kolikor so bili istim globoj kaznovani člani načelstva in nadzorstva „Kroj. zadrage“, ne dotikaje se pa istega sklepa v ostalem ne izpodbijanemu delu.

Obrazloženje.
Zadružno načelstvo sicer res ne je izpolnilo dolžnosti, ki mu jih § 22 odst. 3. navedenega zakona veleva, ali ono je zanemarjanje tega propisa dovoljno opravdalo, kakor je razvideti iz prošnje dne 2. avgusta t. l. vložene.

Zavoljo tega je više deželno sodišče menilo, da se dá odpraviti izrečeno kazni radi nereda, čim se v ostalih delih sklepa ne dotikovalo.

C. kr. više deželno sodišče, v Trstu, 27. avgusta 1903.
Pflügl.

Laži, katere sta posebno „Narod“ in „Soča“ širila o novem papežu in ga razglašala za nasprotnika glagolice, so pojašnjene. Patrijarh Sarto se ni nikdar izrekel proti glagoliški maši in tozadevnega pisma nekemu Linardichu Sarto nikdar pisal ni. Dopisnik liberalnega dalmatinskega „Jedinstva“ pravi, da se je sam prepričal, da je pismo ponarejeno. Obratno je res, da je novi papež jako naklonjen glagolici.

Razpis štipendijev. — Razpisujeta se dva štipendija po 600 kron iz „ustanove Nj. ekselencije grofa Franceta Coronini-Cronberga, deželnega glavarja, v spomin štiridesetletnice vladarstva Nj. V. presv. cesarja Franceta Jožefa I.“

Pravico do teh štipendijev imajo ubogi dijaki, obiskujoči kako avstrijsko visoko šolo (vseučilišče, tehniko, visoko kmetijsko šolo) ki so pristojni v kateri občini poknežene grofije goriško-gradiške, brez razločka verospoznanja in narodnosti.

Prošnje prevedene s potrebnimi spričevali naj se predložijo deželnemu odboru v Gorici do 15. oktobra 1903. —

Oznanilo. — Deželni odbor nazglaša: Razpisujejo se s tem 4 deželne podpore po 400 kron za dijake z Goriškega, kateri so dovršili srednje in stopili v visoke šole.

Te podpore se podelijo za 1. leto obiskovanja visokih šol in se bo gledalo na to, da dobita podporo dva dijaka slovenske in dva italijanske narodnosti. Če bi manjkalo dijakov izmed ene re-

čoni narodnosti, smejo se nakazati podpore dijakom druge narodnosti.

Podpore se bodo izplačevale v štirih četrtletnih odplačilih na prošnjo deleženca, ki mora izkazati, da je vpisan v vsučiliščno matrikolo in pozneje, da obiskuje učilišče. Dotične prošnje se imajo podati deželnemu odboru v Gorici pismeno do 15. oktobra 1903 in naj se jim priložijo spričevala zrelosti, ubožstva in vpisu v eno izmed visokih šol. —

Objava. — Podpisano vodstvo naznanja, da se prične šol. leto na č. k. pripravnicah za učiteljska v Sezani, dne 16. septembra t. l. Istega dne se bode vpisalo učence, dečke, kateri so že dovršili 14. leto in si prisvojili primerno znanje na kakej večji ljudski šoli ali na kakem drugem sličnem učnem zavodu. K zglastivi se zahteva: a) krstni list, b) zadnje ali pa odpustno spričevalo ljudske šole ali kakega sličnega zavoda, c) zdravniško spričevalo in d) spričevalo o cepljenju koz. Za obiskovanje tega učnega zavoda se ne plačuje nič šolnine, marveč daje se pridnim in siromašnim učencem nekoliko državne podpore.

Na č. kr. pripravnicah za srednje šole na Proseku bo vpisovanje učencev dne 14. in 15. septembra; dne 16. sept. bo začetek šolskega leta s sv. mašo in potem začne redni šolski pouk.

Na upisovanje morajo priversti učence stariši ali njihovi namestniki; predložiti morajo krstni list, zdravniško spričevalo o cepljenju koz in o zdravih očeh ter zadnje šolsko spričevalo.

Za kratek čas.

Ilačice so se mu tresle. — Pregovor sicer pravi; da nikdo ne vé, kje ga čaka smrt, a Gabršček je vendar dobro vedel, da ga je čakala bela smrt na občnem zboru „Krojaške zadrage“, ali pa kje tam blizu“. Da bi se smrti rešil, popihal jo je pred usodepolnim dnevom v Kobariid. Njegov strah je bil popolnoma opravičen. Saj mu je še pred kratkim preroevala ciganka, da bo „skuz enga kavca nesrečno smrt sturu“. Tudi je bila gospa enega izmed klerikalcev tako prijazna, da mu je povedala v obraz, da ga pretepo, ako pride na občni zbor „Krojaške zadrage“. Komu bi se ne bile v takim položaju ilačice tresle? In tresle so se mu našemu junaku po vsej poti od Gorice do Kobarida. Po solkanski cesti se je vedno plaho oziral, ali morda ne prileti za njim kdo izmed zarotnikov. Od tod je drvil po soški dolini, kakor bi ga bile furije podile. Le v Plavah in Kanalu se je mudil par minut. V Plavah je presanjal svoj strah s Konjedom bricom, v Kanalu pa s Čerbonovim teranom. Blizu tako zvanega turškega križa je imel neko opravilo. Ko se je vračal na voz, ga je zagrabila mala robida za ilačice. Misleč, da ga je sovražnik iz zasede napadel, je tako zavpil, da je kočijaž od strahu skoraj z voza padel. Od turškega križa je šlo dalje ob Soči kakor v Bürgerjevi „Leonori“:

Po cesti gori pok, pok, pok
Je od podkvá bobnelo,
Na levi, desni kar leti
Grmovje, graja, polje!
Razložek je bil le ta, da je v „Leonori“ hudč jeznil, na tem begu pa Gabršček v kočiji sedel.

Ko je voz drdral pod Kolovratom mimo Vrsna, je Gab. pomraval in do Kobarida je bil prav slabe volje. Še le pred Kobaridom se mu je zjasnilo čelo. Svoj rojstni kraj zagledavši; je vzkliknil:

„O Kobarid! ti srečni, dragi tržič,
Kjer ptega mojega stoji očeta,
Kjer burjo so mi delali umetno!
A časi se spreminjajo! Tempora mutande,
bi rekel Latinec! Zdaj delam ja z burjo
v deželi — in kavci jo bodo občutili,
ko hitro mi odleže.“

In res!
Komaj je prešlo 8 dnji, že je opravljaj naš junak svoja navadna opravila. Zó 29. avgusta se v „Slov. Narodu“ zopet zgraža nad „veliko klerikalno sleparijo“ pri „Krojaški zadrugi“, poudarja, kakor je klerikalno sleparstvo na tanko dokazal in razkrije strmečemu svetu, kako so ga nameravali goriški kavci ubiti na občnem zboru „Krojaške zadrage“ „ali kje pa tam blizu“.

Končno izjavlja velikodušno, da ne ovadi državnemu pravdnistvu onih klerikalnih grdnov, ki so mu stregli po življenju — ker on ni Gregorič!

O figura comica!

ROMANJEK NAŠ GORO

in slav. občinstvu sploh
se priporoča v obisk
Kavarna „Central“
v Gorici na Travniku
(Piazza grande) tik
cerkve sv. Ignacija.

Odlikovana delavnica!

ANT. KRUSIČ,

krojaški mojster v vrtni ulici 26.

Priporoča se sl. občinstvu v mestu in na deželi, posebno č. duhovščini. — Ima bogato zalogo blaga vsake vrste in za vsaki stan, ter opozarja na ravno došlo sveže poriadansko blago, lastni izdelek *gotovih oblek in površnih sukenj. Cene prav solidne!*

Podpisani priporoča slavnemu občinstvu v Gorici in na deželi *svoyo*

prodajalnico jestvin

V zalogi ima kave vseh vrst, različne moke iz Majdičevega mlina v Kranju, nadalje ima tudi raznovrstne pijače na primer: francoski Cognac, pristni kranjski brinjevec, domači tropinovec, fini rum, različna vina, goršice (Senf), Ciril-Metodovo kavo in Ciril-Metodove užigalice. — V zalogi se dobé tudi testenine tvrdke Žnidaršič & Valenčič v Ilirski Bistrici, ter drugo v to stroko spadajoče blago. — Postrežba točna in po zmernih cenah.

Z odličnim spoštovanjem

Josip Kutin,

trgovec v Semeniški ulici h. št. 1
(v lastni hiši.)

Teodor Slabanja,

srebrar,

v Gorici, ulica Moreli 12,

priporoča prečast. duhovščini za izdelovanje cerkvenih posod in orodja. Pripravo cerkvenega orodja olajšuje revnim cerkvam s tem, da daje tudi na obroke. Obroke si pa preč. p. n. gospod naročevalec sam lahko določi.

Anton Potatzky

v Gorici, na sredi Raštela hiš. št. 7.

Trgovina na drobno in debelo.

Najceneje kupovališče nirnberškega in drobnega blaga ter tkanin, preje in nitij.

Potrebščine

za pisarne, kadičce in popotnike.

Najboljše š vanke in šivalne stroje.

Potrebščine

za krojače in čevljarje.

Svetinjice, rožni venci mašne knjižice.

Hišna buvala za vse letne čase.

Posebnost:

semena za zelenjave, trave in detelje.

Majbolje oskrbljena zaloga za kramarje, krošnjarje, prodajalce po sejnih in trgih ter na deželi.

„Centralna“ posojilnica

v Gorici,

uradje od 1 avg. naprej
od 8. zj. do 1. pop.

Priporočilo.

Podpisani se priporočam slav. občinstvu in svojim rojakom za obilna naročila svoje nove delavnice v lastni hiši na Kolehah pri Kojskem. Izvršujem vsakovrstne obleke ter imam v zalogi raznega sukna, hlačvine in izgotovljenih srajc. Vsako naročilo se izvrši točno in po celo nizkih cenah.
A. Mavrič, kroj. mojster.

L. ZORNİK

Gorica,

Gospodna ulica št. 7,

priporoča

svojo veliko zalogo mod. blaga, kakor: zadnje novosti okrasov za obleke, rokavice, nogavice, pajčolan, solenike, dežnike, trakove, pasove, predpasnike, vse potrebščine za šivilje. Zaloga najboljšega perila za gospode in gospe. Zaloga raznovrstnih trakov itd.

Krojaška mojstra

Čufer & Bajt

v Gorici, ulica sv. Antona št. 7

v hiši g. Jerneja Kopača

izdelujeta

vsakovrstne obleke za moške po meri, bodisi fine ali pa priproste.

Priporočata se svojim rojakom v Gorici in na deželi, posebno pa č. duhovščini za obilna naročila.

Anton Breščak

Gorica, gospodna ulica št. 14,
(blizu lekarnе Gironeoli).

Ima v zalogi vsakovrstno pohištvo za vsak stan. Oprava po najmodernejših slogih, posebno za spalne, jedilne in poselne sobe je po nemškem slogu.

Bogata zaloga podob na platno in šipo z različnimi okvirji. Belgijska brušena ogledala vsake velikosti. Različno poništvo, kakor: toaletne mize, različna obešala, preproge za okna itd. Različne stolice z trsja in celuloida, posebno za jedilne sobe. Blazine iz strune, afriške trave, z žimami in platnom na izbiro ter razne tapecarije. Reči, katere se ne nahajajo v zalogi, preskrbijo se po izbiri cenikov v najkrajšem času. — Daje se tudi na obroke, bodisi tedenske ali mesečne. — Pošilja se tudi izven Gorice po železnici in parobrodih.

V zalogi ima najelegatnejšo sobno opravo, na katero se še posebej opozarja p. n. občinstvo!

Karol Draščik,

pekovski mojster na Koru v Gorici
odlikovan z častno diplomom najvišjega priznanja
jubilne razstave na Dunaju l. 1898.
In v Gorici na razstavi l. 1900 s zlato svetljo
izvršuje naročila vsakovrstnega peciva
tudi najfinejšega, za nove maše in godove,
kolače za birmo in poroke itd.

Vsa naročila izvršuje točno in natančno po želji gospodov naročnikov. — Priporoča se za nje svojim rojakom v mestu in na deželi najuljudneje.

Odlikovana
mizarska in strug delavnica.

A. Černigoj

(društvenik „Miz. zadruge“)

v Gorici,

Tržaška ulica h. št. 18.

Priporoča svoje

mizarske izdelke

vseli slogov in za vsaki stan.

Izdeluje tudi vse

strugarske izdelke

točno po naročilu.

Vsa naročila se preskrbi v najkrajšem času po zmernih cenah. Delo lično in trdno.

Anton Fon,

klobučar in gostilničar v Semeniški ulici, ima bogato zalogo raznovrstnih klobukov in toči v svoji krčmi pristna domača vina ter postreže tudi z jako ukusnimi jedili. Postrežba in cene jako solidne.

Lekarna

Cristofolletti v Gorici

Prave in edine žel. kapljice
s znakom sv. Antona Padovanskoga.

Zdravilna moč teh kapljic je neprekosljiva. — Te kapljice uredijo redno prebarljanje, če se jih dvakrat na dan po jedno žličico popije. — Okrepé

(Varstvena znamka) želodec, storé, da sagine v kratkem času omotica in životna lenost (mrtvost). Te kapljice tudi storé, da človek raje je.

Cena steklenici 60 vin.

Prodajajo se v vseh glavnih lekarnah na svetu. Za naročitve in pošiljatve pa jedino le v lekarni

CRISTOFOLETTI

v Gorici.

Delo je zastajalo gospodinjam,

dokler so morale testenine doma mesiti. Odkar pa vdobe gotove „Ilirske testerine“, jim je kuhanje prava igrača.

Prosiva zahtevati listke!

Največja trgovina z železjem

Konjedic & Zajec

Gorica, pred nadškofijo hiš. št. 11.

Za čas stavbe priporoča vse stavbne potrebščine, kakor: cement, stavbne nositelje, vsakovrstne okove, železje, strešna okna, cevi za stranišča itd. Ima v zalogi orodje za vsa rokodelstva iz najbolj slovečih tovarn. Opozarja na svojo bogato izber kuhinjskega in hišnega orodja dob rezprimerno nizkih cenah.

Edina zaloga
stavbenih nositeljev

v Gorici.

Pocinkana šica za vinograde po jako snižanih cenah!

Pozor!

Eno kronske nagrade izplačava vsakemu, kdor dokaže s potrdili najine nove ameriške blagajne, da je kupil pri naju za 100 kron blaga.

Prosiva zahtevati listke!